

**Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University**

Aurangabad - 431 004, Maharashtra, India
NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

**डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
मराठवाडा विद्यापीठ**

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून, २०२२ पूर्वी आयोजित करून अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पूर्ववर्णी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करून व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने ज्या अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.

सोबत: वरील प्रमाणे.

उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, यूनिट विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२५/६-
उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

Dr. Babasaheb Ambedkar

Marathwada University

Aurangabad – 431 004, Maharashtra, India

NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

मराठवाडा विद्यापीठ

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून,

२०२२ पूर्वी आयोजित करुन अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पुरवणी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करुन व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने **ज्या अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.**

सोबत: वरील प्रमाणे.

२५/७-

उपकुलसचिव,

शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, युनिक विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

उपकुलसचिव,

शैक्षणिक विभाग.

Dr. Babasaheb Ambedkar**Marathwada University**

Aurangabad – 431 004, Maharashtra, India

NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर**मराठवाडा विद्यापीठ**

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून,

२०२२ पूर्वी आयोजित करून अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पुरवणी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करून व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने ज्या **अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.**

सोबत: वरील प्रमाणे.

२-पा/-
उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, यूनिट विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

50

Dispatched F-Minutes of A.C. Meeting Dated on 15th March, 2022.doc

- 20 -

पूरवणी प्रस्ताव क्र. ५०	अधिष्ठाता मंडळाने दि. ०९.०३.२०२२ रोजी घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोग व महाराष्ट्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील पदवी स्तरावरील सर्व महाविद्यालयामध्ये Choice Based Credit & Grading System लागू करणेबाबत सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्ट-‘क्ष’ प्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या एकसमान अराखडा/ Equal Pattern शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून लागू करणेबाबत विद्यापरिषदेसमोर विचारार्थ सादर.
	ठराव प्रस्तुत प्रकरणी सविस्तर चर्चा होवून चर्चेअंती असे ठरले की, अधिष्ठाता मंडळाने दि. ०९.०३.२०२२ रोजी घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोग व महाराष्ट्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील पदवी स्तरावरील सर्व महाविद्यालयामध्ये Choice Based Credit & Grading System लागू करणेबाबत सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्ट-‘क्ष’ प्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या एकसमान अराखडा/ Equal Pattern/ प्रारुपास शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून लागू करणेबाबत मान्यता देण्यात यावी, असे सर्वानुमते ठरले.

A.C. dt. 15 MAR 2022

Deputy Registrar,
(Academic)
Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University
Aurangabad.

(Signature)
(Signature)

**Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
Aurangabad**

**CBCS Pattern for Bachelor of Arts (B.A.)
Under Choice Based Credit System (CBCS)**

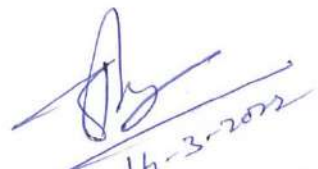
As per guidelines

By

University Grants Commission

New Delhi

2022 -23

14-3-2022
Prof. Prashant S. Amrutkar
Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad.

PROPOSED SCHEME FOR CHOICE BASED CREDIT SYSTEM IN

Semester	CORE COURSE (22)	Ability Enhancement Compulsory Course (AECC) (6) (Without Credits 2)	Skill Enhancement Course (SEC)(12) (Without Credits 1)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective GE (2)	Credits
I		Indian Constitution*				
	English Compulsory-1	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 A DSC- 1 B					6
	DSC- 2 A DSC- 2 B					6
	DSC- 3 A DSC- 3 B					6
II	English Compulsory -2	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 C DSC- 1 D					6
	DSC- 2 C DSC- 2 D					6
	DSC- 3 C DSC- 3 D					6
III		Environmental Science *				
	English Compulsory -3	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 E		SEC -1 A			6
	DSC- 2 E		SEC -2 A			6
	DSC- 3 E		SEC -3 A			6
IV	English Compulsory -4	English / MIL (Communication)				6
	DSC- 1 F		SEC -1 B			6
	DSC- 2 F		SEC -2 B			6
	DSC- 3 F		SEC -3 B			6
V			Computer Ability*			
			SEC -1 C	DSE-1 –A1/A2/A3	GE-1	9
			SEC -2 C	DSE-2 –A1/A2/A3		6
			SEC -3 C	DSE-3 –A1/A2/A3		6
VI			SEC -1 D	DSE-1 –B1/B2/B3	GE-2	9
			SEC -2 D	DSE-2 –B1/B2/B3		6
			SEC -3 D	DSE-3 –B1/B2/B3		6
	66	12	36	18	6	138

Details of Courses under Undergraduate Programme - Bachelor of Arts (B.A)

	Course	Credits		Total Credits
		Practical Subject Paper + Practical	Non Practical Subject Paper + Tutorial/Project	
1	Core Courses - (22 Papers) 1. Com. English - 4 Papers 2. DSC -1 Specific - 6 Papers 3. DSC -2 Specific - 6 Papers 4. DSC -3 Specific - 6 Papers Core Course – (Practical/Tutorial/Project)	22X2=44 22X1=22	22X2=44 22X1=22	66
2	Ability Enhancement Compulsory Courses (AECC) – (7 Papers) 1. English/MIL - 4 Papers A E C Courses – (Practical/Tutorial/Project) 2. Indian Constitution (Credits not included in the Degree) 3. Environmental Science (Credits not included in the Degree)	4X2=8 4X1=4	4X2=8 4X1=4	12
3	Skill Enhancement Courses (SEC) – (12 Papers) 1. SEC – 1 - 4 Papers 2. SEC – 2 - 4 Papers 3. SEC – 3 - 4 Papers S E Courses – (Practical/Tutorial/Project) 4. Computer Ability (Credits not included in the Degree)	12X2=24 12X1=12	12X2=24 12X1=12	36
4	Discipline Specific Elective (DSP) – (6 Papers) 1. DEC -1 Specific - 2 papers 2. DEC -2 Specific - 2 papers 3. DEC -3 Specific - 2 papers D S E – (Practical/Tutorial/Project)	6X2=12 6X1=6	6X2=12 6X1=6	18
5	Generic Elective (GE) - (2 Papers) 1. GE - 2 Papers G E – (Practical/Tutorial/Project)	2X2=4 2X1=2	2X2=4 2X1=2	6
	Total Credits			138

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. First Year (I Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures/ per week	Total Lectures	Theory	Tutorials / Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
I	English (Compulsory)	CC-ENG-1		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-1 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1A		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -1B		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC-- -2A		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2B		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC-- -3A		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		CC-- -3B		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Note: The paper "Indian Constitution" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. First Year (II Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
I	English (Compulsory)	CC-ENG-2		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-2 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1C		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2C		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC-- -1D		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2D		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC-- -1E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		CC-- -2E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Second Year (III Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
III	English (Compulsory)	CC-ENG-3		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-3 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1E		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC.....2E		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC...-2A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC.....3E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC...-3A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Note: The paper "Environmental Science" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Second Year (IV Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
IV	English (Compulsory)	CC-ENG-4		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-4 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1F		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1B		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC.....-2F		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC....-2B		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC.....-3F		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC....-3B		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (V Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
	DSC-1	DSE-1- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1C		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	DSE-2- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -2C		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	DSE-3- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC-- -3C		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
	Generic Elective	GE -1		Generic Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
									350			21

Note: The paper "Computer Ability" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (VI Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
	DSC-1	DSE-1-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1D		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	DSE-2-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -2D		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	DSE-3-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC-- -3D		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
	Generic Elective	GE -2		Generic Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
									350			21
	Total Degree								2300			138

Prof. Prashant S. Amrutkar
Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University Aurangabad.

**Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University**

Aurangabad - 431 004, Maharashtra, India
NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

**डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
मराठवाडा विद्यापीठ**

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून, २०२२ पूर्वी आयोजित करून अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पूर्ववर्णी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करून व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने **ज्या अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.**

सोबत: वरील प्रमाणे.

उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, यूनिट विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

२-या/-
उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

Dr. Babasaheb Ambedkar

Marathwada University

Aurangabad – 431 004, Maharashtra, India

NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

मराठवाडा विद्यापीठ

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून,

२०२२ पूर्वी आयोजित करुन अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पुरवणी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करुन व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने **ज्या अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.**

सोबत: वरील प्रमाणे.

२५/७-

उपकुलसचिव,

शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, युनिक विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

उपकुलसचिव,

शैक्षणिक विभाग.

Dr. Babasaheb Ambedkar**Marathwada University**

Aurangabad – 431 004, Maharashtra, India

NACC Re-accredited 'A' Grade

Office PBX : (0240) 24033900/400

Office Tele : (0240) 2403218 / 2403223

Syllabus : (0240) 2403209/2403120/2403115

Web Site : www.bamu.ac.in

http://bamua.digitaluniversity.ac

स्थापना वर्ष : १९५८

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर**मराठवाडा विद्यापीठ**

औरंगाबाद- 431 004, महाराष्ट्र, भारत

नॅक समितीतर्फे 'अ' दर्जा प्राप्त

Office : Syllabus Section

कार्यालय :: अभ्यासक्रम विभाग ::

E-mail: syllabus.unit@bamu.ac.in

संदर्भ क्र./अभ्यासक्रम विभाग/बैठका/२०२१-२२/ 1100-1102

दि.०९.०६.२०२२.

प्रति,

मा. अध्यक्ष/अध्यक्षा,

सर्व विद्याशाखानिहाय अभ्यास/ तदर्थ मंडळे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

विषय:-विद्याशाखानिहाय आपल्या संबंधीत अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक दि. १५ जून,

२०२२ पूर्वी आयोजित करून अभ्यासक्रम सादर करणेबाबत...

संदर्भ:- मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेले आदेश दि. ०७.०६.२०२२.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भीय विषयाच्या अनुषंगाने आपणास मा. कुलगुरु महोदय यांनी दिलेल्या आदेशानुसार कळविण्यात येते की, विद्यापरिषदेच्या दि. १५.०३.२०२२ रोजीच्या बैठकीतील पुरवणी ठराव क्र. ५० अन्वये पदवी स्तरावर शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून **Choice Based Credit & Grading System** च्या मान्य केलेल्या अराखडयानुसार अभ्यासक्रम लागू करण्याचे ठरविलेले आहे. त्यानुसार सर्व पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रम CBCS पॅटर्न नुसार लवकरात लवकर तयार करून व त्यास विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांची मान्यता घेवून वर्तमान शैक्षणिक सत्रापासून लागू करण्याकरीता महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ कलम ६९ (२) अन्वये असलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने ज्या **अभ्यास/तदर्थ मंडळाची बैठक आयोजित केली नाही, त्यांनी माहे-जून च्या दि. १५ एप्रिल, २०२२ पूर्वी संबंधीत मंडळाची तातडीची बैठक आयोजित करण्याकरीता तारीख व वेळ कळविण्यात यावी, तसेच सर्व संबंधीत अध्यक्षांनी दि. ३० जून, २०२२ पूर्वी सुधारीत अभ्यासक्रम विनाविलंब पुढील कार्यवाहीस्तव कार्यालयात सादर करण्यात यावे, हि विनंती.**

सोबत: वरील प्रमाणे.

२-पा/-
उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

प्रतिलिपी:-

१. अधिष्ठाता, सर्व विद्याशाखानिहाय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
२. संचालक, यूनिट विभाग, विद्यापीठ परिसर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना कळविण्यात येते की, सदरील बैठकी संबंधीची सूचना विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

उपकुलसचिव,
शैक्षणिक विभाग.

50

Dispatched F-Minutes of A.C. Meeting Dated on 15th March, 2022.doc

- 20 -

पूरवणी प्रस्ताव क्र. ५०	अधिष्ठाता मंडळाने दि. ०९.०३.२०२२ रोजी घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोग व महाराष्ट्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील पदवी स्तरावरील सर्व महाविद्यालयामध्ये Choice Based Credit & Grading System लागू करणेबाबत सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्ट-‘क्ष’ प्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या एकसमान अराखडा/ Equal Pattern शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून लागू करणेबाबत विद्यापरिषदेसमोर विचारार्थ सादर.
	ठराव प्रस्तुत प्रकरणी सविस्तर चर्चा होवून चर्चेअंती असे ठरले की, अधिष्ठाता मंडळाने दि. ०९.०३.२०२२ रोजी घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोग व महाराष्ट्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील पदवी स्तरावरील सर्व महाविद्यालयामध्ये Choice Based Credit & Grading System लागू करणेबाबत सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्ट-‘क्ष’ प्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या एकसमान अराखडा/ Equal Pattern/ प्रारुपास शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ पासून लागू करणेबाबत मान्यता देण्यात यावी, असे सर्वानुमते ठरले.

A.C. dt. 15 MAR 2022

Deputy Registrar,
(Academic)
Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University
Aurangabad.

(Signature)
(Signature)

**Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
Aurangabad**

**CBCS Pattern for Bachelor of Arts (B.A.)
Under Choice Based Credit System (CBCS)**

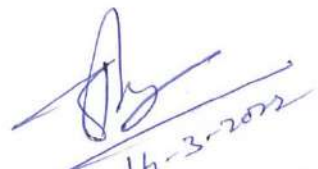
As per guidelines

By

University Grants Commission

New Delhi

2022 -23

14-3-2022
Prof. Prashant S. Amrutkar
Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad.

PROPOSED SCHEME FOR CHOICE BASED CREDIT SYSTEM IN

Semester	CORE COURSE (22)	Ability Enhancement Compulsory Course (AECC) (6) (Without Credits 2)	Skill Enhancement Course (SEC)(12) (Without Credits 1)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective GE (2)	Credits
I		Indian Constitution*				
	English Compulsory-1	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 A DSC- 1 B					6
	DSC- 2 A DSC- 2 B					6
	DSC- 3 A DSC- 3 B					6
II	English Compulsory -2	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 C DSC- 1 D					6
	DSC- 2 C DSC- 2 D					6
	DSC- 3 C DSC- 3 D					6
III		Environmental Science *				
	English Compulsory -3	English/ MIL (Communication)				6
	DSC- 1 E		SEC -1 A			6
	DSC- 2 E		SEC -2 A			6
	DSC- 3 E		SEC -3 A			6
IV	English Compulsory -4	English / MIL (Communication)				6
	DSC- 1 F		SEC -1 B			6
	DSC- 2 F		SEC -2 B			6
	DSC- 3 F		SEC -3 B			6
V			Computer Ability*			
			SEC -1 C	DSE-1 –A1/A2/A3	GE-1	9
			SEC -2 C	DSE-2 –A1/A2/A3		6
			SEC -3 C	DSE-3 –A1/A2/A3		6
VI			SEC -1 D	DSE-1 –B1/B2/B3	GE-2	9
			SEC -2 D	DSE-2 –B1/B2/B3		6
			SEC -3 D	DSE-3 –B1/B2/B3		6
	66	12	36	18	6	138

Details of Courses under Undergraduate Programme - Bachelor of Arts (B.A)

	Course	Credits		Total Credits
		Practical Subject Paper + Practical	Non Practical Subject Paper + Tutorial/Project	
1	Core Courses - (22 Papers) 1. Com. English - 4 Papers 2. DSC -1 Specific - 6 Papers 3. DSC -2 Specific - 6 Papers 4. DSC -3 Specific - 6 Papers Core Course – (Practical/Tutorial/Project)	22X2=44 22X1=22	22X2=44 22X1=22	66
2	Ability Enhancement Compulsory Courses (AECC) – (7 Papers) 1. English/MIL - 4 Papers A E C Courses – (Practical/Tutorial/Project) 2. Indian Constitution (Credits not included in the Degree) 3. Environmental Science (Credits not included in the Degree)	4X2=8 4X1=4	4X2=8 4X1=4	12
3	Skill Enhancement Courses (SEC) – (12 Papers) 1. SEC – 1 - 4 Papers 2. SEC – 2 - 4 Papers 3. SEC – 3 - 4 Papers S E Courses – (Practical/Tutorial/Project) 4. Computer Ability (Credits not included in the Degree)	12X2=24 12X1=12	12X2=24 12X1=12	36
4	Discipline Specific Elective (DSP) – (6 Papers) 1. DEC -1 Specific - 2 papers 2. DEC -2 Specific - 2 papers 3. DEC -3 Specific - 2 papers D S E – (Practical/Tutorial/Project)	6X2=12 6X1=6	6X2=12 6X1=6	18
5	Generic Elective (GE) - (2 Papers) 1. GE - 2 Papers G E – (Practical/Tutorial/Project)	2X2=4 2X1=2	2X2=4 2X1=2	6
	Total Credits			138

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. First Year (I Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures/ per week	Total Lectures	Theory	Tutorials / Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
I	English (Compulsory)	CC-ENG-1		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-1 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1A		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -1B		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC-- -2A		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2B		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC-- -3A		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		CC-- -3B		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Note: The paper "Indian Constitution" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. First Year (II Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
I	English (Compulsory)	CC-ENG-2		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-2 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1C		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2C		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC-- -1D		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		CC-- -2D		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC-- -1E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		CC-- -2E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Second Year (III Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
III	English (Compulsory)	CC-ENG-3		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-3 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1E		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC.....2E		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC...-2A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC.....3E		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC...-3A		Skill Enhanceme nt Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Note: The paper "Environmental Science" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Second Year (IV Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
IV	English (Compulsory)	CC-ENG-4		Core Course	4/5	60	40	10	50	2	1	3
	English/MIL (SL)	AECC-4 (M/H/E)		AECC	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-1	CC-- -1F		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1B		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	CC.....-2F		Core Course	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC....-2B		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	CC.....-3F		Core Course	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC....-3B		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
									400			24

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (V Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
	DSC-1	DSE-1- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1C		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	DSE-2- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -2C		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	DSE-3- - A1/A2/A3		Discipline Specific Elective	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC-- -3C		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
	Generic Elective	GE -1		Generic Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
									350			21

Note: The paper "Computer Ability" is a compulsory paper which credits are not included in the degree

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University Aurangabad

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (VI Sem.)

Sem.	Subject/ Programme	Course Code	Title of the Course	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures / per week	Total Lectures	Theory	Tutorials/ Practical/ Project	Total	Teaching	Tutorials/ Practical/ Project	Total
	DSC-1	DSE-1-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -1D		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-2	DSE-2-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
		SEC-- -2D		Skill Enhancement Course	4	60	40	10	50	2	1	3
	DSC-3 (If Student Choose Practical Subject)	DSE-3-- B1/B2/B3		Discipline Specific Elective	4	60	30	20	50	2	1	3
		SEC-- -3D		Skill Enhancement Course	4	60	30	20	50	2	1	3
	Generic Elective	GE -2		Generic Elective	4	60	40	10	50	2	1	3
									350			21
	Total Degree								2300			138

Prof. Prashant S. Amrutkar
Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University Aurangabad.